

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Кафедра туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

інституту

архітектури,

будівництва і туризму

Я.В. Васишин

(підпис) (ініціали, прізвище)

«___» _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка туристичного підприємства

А
(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 242 Туризм 3
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація

(шифр і назва спеціалізації)

Інститут архітектури, будівництва і туризму У
(назва інституту)

Івано-Франківськ
2016-2017 навчальний рік

Робоча програма розроблена з дисципліни «Економіка туристичного підприємства» для студентів

спеціальності 242 «Туризм»

Розробники:

Коробейникова Ярослава Степанівна, к.геол.н., доцент кафедри туризму
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри туризму

Протокол від « » лютого 2017 р. №

Завідувач кафедри _____ (Л.М. Архипова)
(підпис) (ініціали та прізвище)

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри _____ (Л.М. Архипова)
(підпис) (ініціали та прізвище)

© ІФНТУНГ, 2017 рік

© Коробейникова Я.С., 2017 рік

1. Мета та задачі дисципліни, її місце і значення у навчальному процесі

Вивчення дисципліни “Економіка і ціноутворення в галузі туризму” визначається робочим навчальним планом з підготовки бакалавра туристської галузі, для набуття знань та умінь, які регламентовані галузевим стандартом вищої освіти України, освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра, напрям підготовки “Туризм”.

Головною метою вивчення дисципліни є надання основних системних теоретичних знань та практичних навиків щодо організації економічної діяльності туристичного спрямування, формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань з основ функціонування окремих складових виробничо-господарського механізму підприємства, з питань аналізу його виробничої діяльності та зовнішнього середовища функціонуючого підприємства.

Завданнями теоретичної підготовки студентів з даної дисципліни є сформувати відповідний до предмету вивчення навчального курсу понятійний апарат в межах достатніх для фахового спілкування розв’язання господарських завдань; розвинути навички вільного відтворення та використання понятійного апарату в процесах мислення, усно та на письмі та надати інформацію для засвоєння:

методологічних та концептуальних основ економіки в галузі туризму;
принципів розвитку і функціонування туристичного ринку;
особливостей ведення туристичного бізнесу;
основних показників оцінки результатів діяльності підприємства;
основні види ціноутворення в галузі туризму.

2. Вимоги до компетенцій, знань та умінь

В результаті вивчення практичного курсу дисципліни студенти повинні знати:

- суть підприємницької діяльності в галузі туризму;
- зовнішнє та внутрішнє середовище об’єкта підприємницької діяльності;
- ресурсну основу суб’єкта підприємницької діяльності;

- суть виробничої програми підприємств секторів туризму;
- економічну суть показників діяльності підприємств туризму
- особливості ціноутворення в галузі туризму.

вміти:

- оцінювати матеріальне забезпечення фірми туристичного спрямування;
- оцінювати результати роботи туристичної фірми та підприємств суміжних галузей;
- визначати основні критерії оцінки діяльності туристичної фірми;
- встановлювати ціни на туристичні послуги;
- користуватися методичним інструментарієм для здійснення необхідних розрахунків

Вивчення даної дисципліни базується на попередньому засвоєнні таких дисциплін: «Економічна теорія», «Економіка підприємств», «Основи менеджменту», «Статистика», «Туризмознавство», «Маркетинг», «Маркетинг в туризмі», «Менеджмент туризму».

3. Склад і структура дисципліни

СКЛАД І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Курс та семестр за робочим навчальним планом		4, 8	Всього
Кількість кредитів ECTS		3	3
Кількість семестрових модулів		1	1
Повний обсяг часу, год.		108	108
В тому числі кількість аудиторних занять, год.			
3 них, год.	лекційних	32	32
	лабораторних		
	Практичних (семінарських)	16	16
Види завдань та робіт (РГР, РПР, КР, КП)		КР	КР
Обсяг часу на СРС, год.		49	49
Індивідуальна робота, год.		11	11
Підсумкова форма контролю			
I – екзамен		I	I
3 - залік			

РОЗПОДІЛ ЗА СЕМЕСТРАМИ ТА МОДУЛЯМИ

Шифр модуля	Назва модуля	Обсяг (в годинах) форм навчальної діяльності студентів		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
Семестровий модуль 1				
ЗМ 1	Туризм в економічній системі світу та України	4	2	49+11
ЗМ 2	Місце економічної стратегії в управлінні туризмом	2	2	
ЗМ 3	Формування та реалізація туристичного продукту	4	2	
ЗМ 4	Виробнича програма підприємств туризму	6	2	
ЗМ 5	Джерела формування та напрямки використання доходу туристичних підприємств	2	2	
ЗМ 6	Поточні витрати та формування цін на туристичні послуги	6	2	
ЗМ7	Система формування і розподілу прибутку туристичних підприємств	8	24	
Всього		32	16	
Усього год./ кредитів		108 / 3		

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1 **Управління проектами в туризмі**

Змістовний модуль 1. **Туризм в економічній системі світу та України.**

Лекція 1. Туристичний бізнес як економіко-технологічна система. Ресурсне забезпечення підприємств в галузі туризму.

Рекомендована література: 2, 3, 5, 7, 8.

Лекція 2. Сутність і особливості підприємницької діяльності в туризмі.

Загальні показники оцінки туристичної діяльності.

Рекомендована література: 2, 3, 6, 7, 8.

Змістовний модуль 2. **Місце економічної стратегії в управлінні туризмом.**

Лекція 3. Місце економічної стратегії в управлінні туризмом.

Рекомендована література: 2, 3, 6, 7.

Змістовний модуль 3. **Формування та реалізація туристичного продукту.**

Лекція 4. Методичні підходи аналізу та планування проектів туристичного підприємства. Оцінка запасу міцності підприємства в галузі туризму.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 6.

Лекція 5. Плани та методи планування реалізації туристичних послуг.

Рекомендована література: 2, 6.

Змістовний модуль 4. **Виробнича програма підприємств туризму.**

Лекція 6. Принципи та етапи розробки виробничої програми суб'єктів туристичного господарювання.

Рекомендована література: 2, 3, 6.

Лекція 7. Показники та розробка експлуатаційної програми підприємств готельного господарства.

Рекомендована література: 2, 3, 6.

Лекція 8. Показники та розробка експлуатаційної програми підприємств ресторанного господарства.

Рекомендована література: 2, 3, 6.

Змістовний модуль 5. **Джерела формування та напрямки використання доходу туристичних підприємств.**

Лекція 9. Джерела формування та напрямки використання доходу туристичних підприємств.

Рекомендована література: 2, 4, 6, 8.

Змістовний модуль 6. **Поточні витрати та формування цін на туристичні послуги.**

Лекція 10. Сутність та структура витрат на формування та реалізацію турпродукту.

Рекомендована література: 2, 4, 6, 8.

Лекція 11. Види ціноутворення в галузі туризму.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4.

Лекція 12. Калькуляція собівартості і цін на туристичні послуги.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4.

Змістовний модуль 7. Система формування і розподілу прибутку туристичних підприємств.

Лекція 13. Види та джерела отримання прибутку в туристичному бізнес.

Показники прибутку та рентабельності підприємств туризму.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 7, 8.

Лекція 14. Роль і види грошових потоків підприємств туризму.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 7, 8.

Лекція 15. Оцінювання ефективності використання грошових коштів.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 8.

Лекція 16. Підсумкова: узагальнення матеріалу, дискусія щодо перспектив та проблем розвитку туристичного бізнесу в Україні.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Обсяг в годинах	Назва та стислий зміст роботи	Мета роботи
Семестровий модуль №1		
2		
2		
2		
2		
4		
2		
2		
16	Всього годин	

4 Планування самостійної роботи студента

Шифри модулів та занять	Теми занять	Обсяг годин	Література	Форма звітності
1	Проаналізувати динаміку обсягу споживання туристичного продукту та його асортиментної структури в Україні (за варіантами).	4	1, 2	Розрахунки та їх аналіз.
1	Визначити показник мультиплікатора доходів від туристичної діяльності в регіоні. Визначити величину приросту інвестицій у туристичну сферу регіону.	4	1, 2	Розрахунки та їх аналіз.

	Визначити обсяги реалізації турпродуктів за заданими параметрами виробничої програми турфірми	4	1, 2	Розрахунки та їх аналіз.
1	Виконати розрахунки виробничої програми готельного комплексу	4	1, 2	Розрахунки та їх аналіз
1	Визначити вартість тура (згідно варіанту)	4	1, 2	Розрахунки та їх аналіз
1	Курсова робота	40	2, 3, 4, додаткова література	Курсова робота
Всього		60		

Курсова робота

У процесі вивчення дисципліни студенти виконують курсову роботу з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних під час вивчення курсу та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

До завдань курсової роботи входять:

- навчитися чітко формулювати актуальність проблеми та шляхи її вирішення;
- навчитися структурувати роботу за розділами в логічній послідовності;
- навчитися вибирати та аналізувати матеріал, який стосується економіки туризму;
- удосконалити навички формулювання висновків за виконаною роботою;
- удосконалити навички оформлення та презентації курсової роботи;
- удосконалити навички захисту курсової роботи.

Теми курсових робі затверджуються на засіданні кафедри та видаються студентам протягом другого тижня навчального семестру. Типові теми курсових робіт:

1. Економічне обґрунтування зміни стратегії туристичного підприємства (підприємств туристичної інфраструктури).
2. Формування цін на туристичний продукт в умовах економічних змін.
3. Управління товарооборотом підприємств туристичної інфраструктури.
4. Диверсифікація джерел отримання доходу туристичних підприємств.
5. Оцінка запасу фінансової міцності підприємства туристичного бізнесу.
6. Політика оптимізації доходу туристичних підприємств.

7. Планування витрат туристичних підприємств.
8. Основні чинники формування економічних показників діяльності туристичних підприємств.
9. Управління витратами туристичних підприємств.
10. Планування продажу туристичного продукту.
11. Оптимальні види ціноутворення в туризмі.
12. Аналіз бізнес середовища в туристичному секторі економіки України.
13. Динаміка туристичної галузі в Карпатському регіоні, проблеми та перспективи розвитку.
14. Формування туристичних кластерів: світовий досвід та українські перспективи.
15. Трудові ресурси та оплата праці в галузі туризму.
16. Джерела доходів туристичних підприємств та їх оптимізація.
17. Структура туристичної галузі: формування туристичного комплексу регіону.
18. Інвестиційна діяльність у галузі туризму в Україні.
19. Проблеми сезонності туристичного попиту та її подолання.
20. Особливості сучасного попиту на туристичні послуги (на прикладі туристичної фірми).

Графік виконання окремих етапів курсової роботи

№	Етап курсової роботи	Терміни виконання, тижні
1	Отримання завдання, структурування роботи та написання вступу	1
2	Написання розділів курсової роботи	2 - 5
3	Оформлення курсової роботи	6
4	Здача курсової роботи на перевірку	7

Критерії оцінювання та порядок захисту

Курсова робота має бути здана викладачеві або на кафедру своєчасно, у встановлений термін, як правило, за два тижні до закінчення семестру. За результатами перевірки викладачем робота може бути повернута студенту

для доопрацювання та усунення виявлених недоліків. Після цього студент допускається до захисту курсової роботи.

Процедура захисту включає доповідь студента про виконану роботу, відповіді на запитання викладача з питань, які мали бути розкриті в курсовій роботі. Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Розподіл балів: повнота змісту роботи, розкриття теми: 1 - 50 балів; оформлення роботи та презентації 1 – 20 балів; захист роботи – 1 – 20 балів; вчасність виконання курсової роботи, відвідування консультацій – 10 балів. Всього максимум 100 балів.

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, якщо він:

- у повному обсязі розкрив усі структурні розділи курсової роботи;
- зробив і оформив всі необхідні розрахунки;
- оформив роботу відповідно до встановлених вимог;
- своєчасно здав курсову роботу викладачеві;
- на захисті доповідав чітко, змістовно й логічно;
- відповів на всі запитання викладача щодо змісту курсової роботи.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, якщо він:

- у достатньо повному обсязі розкрив всі структурні розділи курсової роботи;
- зробив та оформив всі необхідні розрахунки;
- оформив роботу відповідно встановлених вимог;
- своєчасно здав курсову роботу викладачеві;
- на захисті доповідав чітко, змістовно й логічно;
- відповів правильно, але з неточностями на запитання викладача щодо змісту курсової роботи.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, якщо ним:

- структурні розділи курсової роботи розкриті не в повному об'ємі, в опрацюванні матеріалу допущені певні недоліки;
- допущені помилки в розрахунках;
- робота оформлена з явними відхиленнями від стандарту;
- були порушені строки здачі курсової роботи;

- доповідь на захисті була представлена недостатньо логічно, змістовно та впевнено;

- надані відповіді правильні за своєю суттю, але недостатньо чіткі, допущені помилки.

Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які представили курсову роботу на нижчому рівні ніж за вимогами до отримання оцінки «задовільно». Або не представив курсову роботу до оцінювання вчасно.

Отримана студентом оцінка виставляється у відомість та в залікову книжку. Позитивна оцінка захисту курсової роботи є допуском до складання екзамену з дисципліни «Економіка підприємств туризму».

Література до виконання курсової роботи – у переліку літератури робочої програми. Також доцільно використовувати статистичні звіти діяльності туристичної галузі та документацію окремих підприємств.

5 Оцінювання знань студентів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ (КРЕДИТІВ ECTS)

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів	Кількість кредитів
1 Засвоєння модулю програмного матеріалу дисципліни: контрольні аудиторні роботи (К) та самостійні роботи (Ср)		
К1	5	0,1
К2	10	0,2
К3	5	0,1
К4	5	0,1
Ср 1	5	0,2
Ср 2	5	0,2
Ср 3	5	0,2
Ср 4	5	0,2
Ср 5	5	0,2
3 Практичні роботи:		
ПР 1	5	0,1
ПР 2	5	0,1
ПР 3	5	0,1
ПР 4	5	0,1
ПР 5	10	0,2
ПР 6	5	0,1
ПР 7	5	0,1
4 Курсова робота	100	0,7
Всього	100	3

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Для оцінки якості засвоєння дисципліни в РСО запроваджена 100 бальна шкала. Шкали оцінювання та визначення навчання наведені в наступній таблиці:

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання
Відмінно	90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	67-74	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)
	60-66	E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно - потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)

6 Навчально-методичні матеріали

Методичні вказівки

1. Коробейникова Я.С., Галюк І.Б. Економіка і ціноутворення в галузі туризму: практикум. - Івано-Франківськ, 2012.- 45 с.

Основна література

2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
4. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник.- К.:Знання,2005, 241 с.

Додаткова література

5. Нормативна база. Туристична діяльність.- К:КТН, 2005, 448 с.
6. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Планування діяльності туристичних підприємств: Навч.посіб. - К.: Знання, 2005. – 241 с.
7. Географічна енциклопедія України: К.: “Українська Радянська енциклопедія” ім.. М.П.Бажана, 1990.
8. В.К.Федорченко, І.М.Мініч. Туристський словник-довідник. Київ, ”Дніпро”, 2000, 156
9. Чорненька Н. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник.-К.: Атака, 2008.-392с.